

Kampen om staden - Kapitalets nya helgedom

Eva X Moberg

1989

Artikeln publicerades i tidningen Brand #27-28 1989.

Nytt inslag i den stockholmska stadsbilden är Sture-Gallerian. Den bara fanns där helt plötsligt. Stureplan ska återupprättas som mötesplats och träffpunkt i city och stockholmarna ska få inhandla sina slipar och handväskor i exklusiv miljö. Allting går alltid väldigt fort när det gäller sådana här huvudstadsmässiga skrytbyggen (behöver jag nämna Globen?).

- Sturegallerian liknar andra gallerior runtom i världen, säger mannen som står bakom disken på Hedengrens bokhandel.
- Den har förebilder i New York... och i Australien.

Det pratas alltid mycket om det internationella i samband med dessa skrytbyggen - Stockholm ska bli mera "kontinentalt", mer en "riktig" huvudstad, dit den i sanning internationella kapitalismen gärna åker för att hålla sina mystiska konferenser. Det ska vara turistvänligt. Det ska vara lite tjuvigt, ett landets ansikte utåt. På hedengrens skyltar man med dyrbara foto- och konstböcker, böcker att lägga fram på soffbordet. En bok om impressionistmålaren Manet går lös på 740:- till exempel.

- Det är ju lyxaffärerna som har flyttat in här, säger mannen på Hedengrens.

Och det skäms man inte för, det är alldeles tydligt. Det är ju som bekant inte längre fult att prata om pengar. Hela gallerian är en slags kapitalets helgdöm; glänsande, marmorerat, vräkigt. De riktiga aristokraterna tycker

säkert det är vulgärt. På Coron-Bleu säljer man köksutrustning, idel blänkande koppar och kuriösa specialredskap för lyxiga hemmamiddagar. Ingenting för den som drygar ut linserna med krossade tomater på burk, med andra ord. På Nektar Beutyshop kan man köpa små keramiksvanar med badsalt i. Annars är det som sagt mest slipsar och handväskor. Och klockor. Sin mjölk och ungens blöjor får man inhandla någon annanstans. I mitten av templet, under en ofantlig guldfärgad mobil, strilar en blåtonad fontän.

Det är detta vi får istället för bostäder och dagis. Medan vi får vänta fyra år (eller är det mer?) på att det stinkande blåshål som kallas Slussens Tbanestation ska rustas upp, bygger de shoppingcenter för de rika praktiskt taget över en natt. Kanske faller en smula av glansen över dig, du utfattiga vårdbiträde, där du stryker utanför skyltfönstren...

Det är meningen att ingen vanlig människa ska ha råd att handla i Sture-gallerian. Det är inget "tyvärr" över det. Hela skiten är så långt från vanlighet, vardag, behov och bruksvaror som tänkas kan. Detta är konsumtionen som skön konst, ett exponerande av överklassens ideal som förstummar.

Sturebadet är hela komplexets hjärta och kraftcentrum. Härifrån utgår gallerians ideologi i mäktiga vågor. För att överhuvudtaget få doppa tån i bassängen, måste man lösa medlemskap. Det kostar 4000:- om året, och antalet medlemmar är begränsat till 1200 för att det ska kännas riktigt exklusivt. Denna lilla utvalda bastuklubb kan roa sig med att kajka runt i den "klassiska" bassängen, gympa upp konditionen på "specialgolvet" och njuta av "luftiga moderna" omklädningsrum. Allt annat kostar extra. Pedikyr med packning går på 210:-. BPS-behandling med pejling, freshcell- och akupressurebehandling kostar 395:-. Vaxning av bikinilinjerna kan man

få för en ynka hundring. Att vistas i det Turkiska Badet (lobbyerna är möblerade med generösa sittgrupper) kostar 2000:- för två timmar. Därefter 1000:- per timme. Men då ingår handduk, mornrock och färsk frukt i priset. Ett heldagskord på Hälsoavdelningen kan man få för 1250:-. En hel dag ska man då ägna sig åt att bli masserad, bodyscrubbad och ansiktsbehandlad plus äta lunch (med champagne).

Det är något pornografiskt över alltihop. Dyrkan av pengar och dyrkan av den egna kroppen har ingått en självklar förening, och en slags klinisk, sluten värld har skapats, där inga andra värden existerar. Naturligtvis vänder sig inte den här onanistiska verksamheten främst till privatpersoner. Man flirtar med företagen: "... För företag med omsorg om medarbetarna är detta den perfekta hälsokontrollen." Allt kan antagligen dras av som representation. Sturebadets stolthet är konferensvåningen. Det är ganska perverst när man tänker efter. Varför skulle någon vilja ha sammanträde i en simhall? "...Och om lusten för bastubad finns, så hyr man bastuvåningen en trappa ner." Jaså, därför!

Vi som inte har råd att utnyttja Sturebadets erbjudanden, får väl ta ett dopp i fontänen utanför. Det är säkert inte alls populärt. Sture-gallerian passar bara allt för väl in i den nya stadsbilden - en representativ, välstädad, chic värld där egentligen ingen lever och bor. Där pengarna helt öppet satsas på de rika och inte på dem som har behoven. Herregud vad jag blir förbannad.

Det Anarkistiska Biblioteket

Eva X Moberg
Kampen om staden - Kapitalets nya helgedom
1989

Tidningen Brand #27-28 1989

sv.anarchistlibraries.net